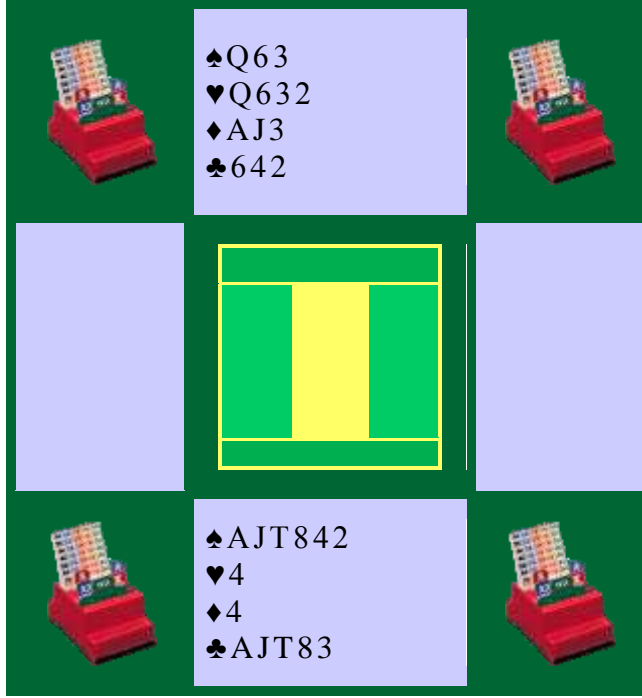

Problem 21 ve çözümü

İrfan Doğan'ın ve Orhan Topal'ın gündeme getirdiği (2015 Bermuda Bowl'da gelen) aşağıdaki elde 4♠'i nasıl oynamalı? Masada olasılık hesabı yapacak zaman yok, toplam 2-3 dakikanız var; o yüzden hesabı akşama bırakıp kabaca soğandan oynayın lütfen.

Rakipler hep pas geçiyor, kontrat: 4♠, atak: ♦5.

Sizce hangi oyun tarzının başarı olasılığı daha yüksek çıkacak?

- (1) ♠Q ile başla.
- (2) ♣ ile başla, sonra her durumda ♠A ve ♠J oyna (Batı ♠J'ye uyarırsa ♠Q ile ez).
- (3) ♣ ile başla: Batı kazanıp ♣ gelirse ♠A ve ♠J oyna; Batı ♦ dönerse (♠A çekmeden) ♠J oyna, o da kazanırsa ♠T ile devam et.

(Bu eli "bridgewinners" sitesinde de anket olarak sormuştum; sonuçlar şöyle: Oyun 1: 21 oy, Oyun 2: 12 oy, Oyun 3: 34 oy, Çekimser: 5 oy.)

ÇÖZÜM

Oyun 1: ♠Q ile başlarsak aşağıdaki dağılımlara 4♠'i yaparız.

Sağda 2 parça ♠Kx varken: ♣'ler 5-0 veya 0-5 değilse; $20,35 \times 96,0 = \% 19,54$

Sağda ♠K tek veya ♠Kxx varken: ♣'ler 3-2 veya 2-3 ise, veya herhangi bir rakipte tek parça ♣9 veya ♣Q veya ♣K varsa; $24,85 \times 84,72 = \% 21,05$

Sağda ♠Kxxx varken: herhangi bir rakipte ♣KQ iki parça ise; $4,80 \times 6,78 = \% 0,33$

♠K sağda iken, TOPLAM = % **40,92**

Sağda iki boş ♠ varken: Sağda ♣KQx veya ♣Kx veya ♣Qx veya ♣KQ veya solda ♣KQ iki parça varsa; $20,35 \times 37,32 = \% 7,59$

Sağda üç boş veya tek boş veya şikan ♠ varken: herhangi bir rakipte ♣KQ iki parça ise; $29,65 \times 6,78 = \% 2,01$

♠K solda iken, TOPLAM = % **9,60**

Oyun 1'in toplam başarı şansı = % 50,5

Oyun 2: şu dağılımlara başarılı olur.

(a) Sağda iki parça ♣Kx, ♣Qx veya ♣KQ varken: ♠'ler 2-2 veya herhangi bir rakipte ♠K tek veya solda ♠Kxx veya ♠Kxxx ise; $23,73 \times 76,56 = \% 18,17$

(b) Sağda üç parça ♣Kxx veya ♣Qxx varken: ♠'ler 2-2 veya herhangi bir rakipte ♠K tek ise; $20,35 \times 53,13 = \% 10,81$

(c) Sağda üç parça ♣KQx varken: ♠'ler 2-2 veya herhangi bir rakipte ♠K tek veya sağda ♠Kxx veya ♠Kxxx ise; $10,2 \times 76,56 = \% 7,81$

(d) Sağda iki boş ♣ varken: herhangi bir rakipte ♠K tek ise; $10,2 \times 12,43 = \% 1,27$

(e) Sağda üç boş ♣ varken: herhangi bir rakipte ♠K tek veya sağda ♠Kxx veya ♠Kxxx ise; $3,39 \times 35,86 = \% 1,22$

♣'ler 3-2 veya 2-3 iken TOPLAM = % **39,28**

(f) Sağda ♠K veya ♠Q tek parça iken: ♠'ler 2-2 veya herhangi bir rakipte ♠K tek ise; $5,64 \times 53,13 = \% 3,00$

(g) Sağda tek boş ♣ varken: sağda ♠K tek ise; $8,46 \times 6,21 = \% 0,53$

(h) Sağda ♠K975 veya ♠Q975 iken: herhangi bir elde ♠K tek ise; $5,64 \times 12,43 = \% 0,70$

(i) Sağda ♠KQxx iken: ♠'ler 2-2 veya herhangi bir rakipte ♠K tek ise; $8,46 \times 53,13 = \% 4,49$

♣'ler 4-1 veya 1-4 iken TOPLAM = % **8,72**

♣'ler 5-0 veya 0-5 iken bir olurlarını bulamadım; varsa da olasılığı ihmal edilebilir düzeyde olacak.

Oyun 2'nin toplam başarı şansı = % 48,0

Oyun 3: şu dağılımlara kazanır.

(a) Oyun-2 ile aynı = % 18,17

(b) Sağda üç parça ♣Kxx veya ♠Qxx varken: ♠'ler 2-2 veya herhangi bir rakipte ♠K tek veya sağda ♠Kxx ise; $20,35 \times 71,76 = \% 14,60$

(Oyun-2'ye kıyasla +3,79)

(c) Oyun-2 ile aynı = % 7,81

(d) Sağda iki boş ♣ varken = % 0

(Oyun-2'ye kıyasla -1,27)

(e) Sağda üç boş ♣ varken: sağda ♠K tek veya ♠Kxxx ise; $3,39 \times 11,01 = \% 0,37$
(Oyun-2'ye kıyasla -0,85)

♣'ler 3-2 veya 2-3 iken TOPLAM = % 40,95

(f) Oyun-2 ile aynı = % 3,00

(g) Sağda tek boş ♣ varken = % 0
(Oyun-2'ye kıyasla -0,53)

(h) Sağda ♣K975 veya ♣Q975 iken: solda ♠K tek ise; $5,64 \times 6,213 = \% 0,35$
(Oyun-2'ye kıyasla -0,35)

(i) Oyun-2 ile aynı = % 4,49

♣'ler 4-1 veya 1-4 iken TOPLAM = % 7,84

♣'ler 5-0 veya 0-5 iken bir olurlarını bulamadım; varsa da olasılığı ihmal edilebilir düzeyde olacak.

OYUN-3'ün toplam başarı şansı = % 48,8

NOTLAR

(1) Oyun-2 ve 3'teki bazı kombinasyonlarda defansın hep doğruyu yaptığını varsaydım, aksi halde hesap yapılamaz geliyor. Mesela, (a)'da, sağda ♣Kx veya ♣Qx varken yine sağda ♠Kxx varsa kontrat batar dedim. Bunu batırmak için ya sağdaki oyuncu yerden oynanan ♣'e onör girmeli (ki bu durumda defans kolaylaşır) ya da soldaki oyuncu ♣ ile el tutunca ♣ dönmeli, sonra da sağdaki oyuncu ♠K ile kazanınca ♥ ile ortağına geçip ♣ kupu almalı. Pratikte bu o kadar kolay değil bence, özellikle de deklaranın dağılımı kısmen gizli ise.

Yalnızca bu kombinasyonda kontratın % 50 olasılıkla masada yapılacağını varsayarsak Oyun-2'nin şansı yaklaşık % 50'ye, Oyun-3'ünkü de % 51'e gelir.

(b) ve (c) şıklarında da (defansın işi daha kolay olsa da) benzeri varsayımlar var.

(2) Madde (e)'de ise hem deklaranın hem de defansın mantıklı olanı yapacağını varsaydım; bu da masada hiç kolay olmayabilir. Bu şıkta solda ♣KQ iki parça var. Eğer ♠'ler 2-2 ise kontrat yapılamaz çünkü deklaran yere geçer ve ♣ empasını tekrarlayarak batar. Solda ♠Kxx varsa, zaten sol el tuttuğunda tek kalmış ♣ onörünü oynar ve ♥ ile ortağına geçip kupunu alır. Sağda ♠Kxx varsa, durum karışık. Şimdi soldaki oyuncu tek kalmış ♣ onörünü dönmeyi, ♦ devam eder; sağdaki oyuncu (Oyun-2'de ♠A'tan sonra oynanan) ♠J'yi alarak deklaranın yere geçmesine izin verir, ama o da bu tuzağa düşmez ve soldaki diğer ♣ onörünü toplar. Özetle, Oyun-2 (e)'de, solda ♣KQ iki parça iken, kontrat herhangi bir elde ♠K tek veya sağda ♠Kxx veya ♠Kxxx varsa yapılır varsaydım.

Ama Oyun-3 (e)'de, deklaran ♠A çekmeden ♠J oynadığı ve de ♠T ile devam ettiği için, sağdaki oyuncu mecburen ikinci ♠'i kazanacak ve deklaran (kuşkulanmadan) yere geçebildiği için iki ♣ lövesi kaybedecek. O halde Oyun-3 (e)'de, kontrat sağda ♠K tek veya ♠Kxxx ise yapılır (ama sağda ♠Kxx iken batar).

Aslında toplama katkısı nispeten düşük olduğu için (e) şıkkı az önemli; (a), (b) ve (c) şıklarındaki 'doğru defans' varsayımları ise pratikte büyük farklar yaratabilir.

(3) Oyun-3 Oyun-2'ye yalnızca sağda ♣Kxx veya ♣Qxx varken üstünlük sağlar, bazı kombinasyonlarda ise kaybeder. Ancak kazanç, kayıpların toplamından % 1 kadar fazla.

SONUÇ

Kağıt üstünde (defansın hep doğruyu yapacağı varsayımıyla) başarı şansları şöyle:

Oyun-1: % 50,5

Oyun-2: % 48,0

Oyun-3: % 48,8

Pratikte ise Oyun-2 ve 3'te defansın doğruyu bulamama olasılığının hatırı sayılır düzeyde yüksek olabileceği çeşitli dağılımlar mevcut. Karar sizin...

DÜZELTME: Oyun-3 (e)'de sağda ♠K tek veya ♠Kxxx iken kontratın yapılacağı varsayıldı, bu sonucu % 49,0'dan % 48,8'e getirdi.